

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autorka práce: Milada Vanková

Název práce: Postoje aktérů vzdělávací politiky k politice zavedení poplatků za studium na veřejných vysokých školách v ČR

Autor posudku: Mgr. Jan Kohoutek, Ph.D.

Vyhodnoťte práci na základě následujících hledisek (nemusí být nutně v tomto pořadí):

- 1) *Věcného přínosu práce a její přidané hodnoty;*
- 2) *Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení;*
- 3) *Strukturace práce;*
- 4) *Věcné správnosti a přesvědčivosti argumentace;*
- 5) *Propracování a aplikaci teoretických východisek a přístupů;*
- 6) *Metodologického přístupu a aplikace jednotlivých metod;*
- 7) *Využití literatury a dat;*
- 8) *Stylistiky a formálního zpracování (citace, grafická úprava atd.).*

Ad. 1) Diplomová práce autorky se zaměřuje na tematiku spoluúčasti studentů na úhradě nákladů vysokoškolského studia (cost-sharing). Řešené téma je z veřejně politického hlediska velmi aktuální zejména díky současným diskuzím reprezentativních orgánů vysokých škol (ČKR, RVŠ) o zavedení školného se zástupci MŠMT, nacházející odezvu též v mediálním prostoru. Nicméně metodologický přístup autorky ke zvolenému tématu do jisté míry redukuje přidanou hodnotu práce, nejen pro experty ale též pro akademické pracovníky a studenty běžně obeznámené s řešenou tematikou. Nicméně navzdory metodologickým limitacím (viz. bod 6) může být předkládaná práce přínosná pro orientaci širší veřejnosti v problematice cost-sharing a jejím vývojem v čase v rámci českého vysokého školství.

Ad. 2) Stanovené cíle a výzkumné otázky práce (viz. str. 5-6) jsou relevantní k zvolenému tématu. Určitým problémem je však explicitní nezodpovězení výzkumných otázek autorkou v závěru práce, což limituje přínos práce pro vysokoškolskou praxi i teorii.

Ad. 3 a 4) Práce je přehledně a logicky strukturovaná – od úvodních obecných poznatků, na ně navazujících cílů a výzkumných otázek a dále metodologii, teorii a její aplikaci na zkoumané téma. Značný prostor (str. 9-44) je věnován teoretickým východiskům; v jejich případě by bylo spíše na místě koncipovat částečně empirickou sekci o terciárním vzdělávání v České republice (s výjimkou teorie M. Trowa) jako kontextovou. Syntéza výsledných poznatků je stručně uvedena v závěrečné části práce. Argumentace autorky je obecně srozumitelná; její přesvědčivost by mohla být zvýšena důsledným rozlišováním mezi školným a poplatky za studium na vysoké škole (viz. par. 58-59 o poplatcích spojených se studiem Zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb.). Respektuji právo autorky vymezit poznávací problém pro účely práce. Nicméně při redukcí tematiky cost-sharing pouze na školné (viz. pozn. pod čarou č. 6) by v práci měl být obsažen alespoň kvalifikovaný odhad celkové výše poplatků za studium (činí zhruba 1% rozpočtové kapitoly MŠMT na vzdělávací činnost VŠ) a to vzhledem k dopadům těchto poplatků na rozpočet VŠ (příjmy) a na studenty (výdaje).

Obdobné konstatování platí též pro zápisné, které autorka diskutuje v souvislosti s postoji reprezentací VŠ, bez alespoň stručného uvedení koncepce a předpokládaných dopadů tohoto nástroje financování (viz. Perspektivy dalšího vývoje českého vysokého školství, UK v Praze, 2009).

Ad. 5) Jednotlivá teoretická východiska práce (hodnoty a aktéři ve vzdělávací politice, společnost vědění, teorie koalic aktérů) jsou relevantní ke zkoumanému tématu. Práci by jistě prospěla podrobněji vysvětlená aplikace těchto východisek na poznatky získané analýzou sekundárních dat, zejména pokud jde o analýzu vlivu postojů hlavních aktérů na (ne)vytvoření jejich koalic při (ne)řešení tematiky školného v čase. V tomto ohledu by bylo vhodné podrobněji vymezit postoje zainteresovaných aktérů např. na základě jejich reálných kompetencí, zájmů, moci a vlivu (explicitně provést analýzu aktérů).

Ad. 6) Metodologii hodnotím jako do jisté míry limitující pro účely práce. Důvodem je, při aplikaci kvalitativního přístupu, absence primárních dat získaných z polo-strukturovaných rozhovorů se zástupci zainteresovaných aktérů. Využití analýzy sekundárních dat a analýzy událostí je jistě cenné, nicméně autorkou získaná primární data by mohla výrazně napomoci při rozkrytí postojů hlavních aktérů ke zkoumané tematice – zejména autorkou usuzovaného ambivalentního postoje Rady vysokých škol – a též při možném seskupení hlavních aktérů do postojově blízkých koalic.

Ad. 7) Využití odborné literatury hodnotím jako vyhovující se zastoupením všech hlavních relevantních zdrojů. Pokud jde o využití dat, práci by prospělo zahrnutí podrobněji strukturovaných kvantitativních dat o rozpočtu dle jednotlivých ukazatelů A-U (dostupných z bilanční tabulky MŠMT) a, z kvalitativního hlediska, inkorporace stanovisek hlavních aktérů (viz. též bod. č. 6 o metodologii).

Ad. 8) Po formální stránce práce splňuje všechny požadavky. Po stylistické stránce se v práci vyskytuje jistý počet gramatických chyb (viz. str. 1, 5, 61, 63, 77), které ale výrazněji nesnižují porozumění psanému textu.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě
a hodnotit ji známkou velmi dobře až dobře.**

Pro rozhodnutí o konečném hodnocení práce doporučuji, aby autorka při obhajobě stručně zodpověděla výzkumné otázky práce a vyslovila se k praktickým možnostem řešení zavedení školného na veřejných vysokých školách v ČR v kontextu aktuálního vývoje vysokoškolské politiky.

Datum: 23.5. 2012

Podpis:

Mgr. Jan Kohoutek, Ph.D.